

Koordinator: Emily Halvorsen
Telefon: 468 50 786
E-post: rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Stavanger, 31. mai, 2013

Høringsuttalelse – Storøy Vindkraftverk ved Haugesund

Følgende er en felles høringsuttalelse fra Haugesund Turistforening, Norsk Ornitologisk Forening Haugaland Lokallag og Haugesund Kajakklubb: FNF Rogaland (FNF) mener at det ikke bør gis konsesjon til vindkraftverk på Storøy da dette vil sterkt forringe viktige nærfriluftsområder i en tett befolket region. Haugesund Kajakklubb sender også egen høringsuttalelse der de fokuserer på betydningen av kyst- og havområdet på folkehelse og trivsel og som en del av det som gjør Karmøy og Haugesund attraktive bosteder. I denne uttalelsen legger vi vekt på betydningen for naturmangfold og faren for å ødelegge for både sårbare arter og for friluftslivsutøvelse på land og til vanns.

Lyd i friluftsområder

Det er positivt at Solvind Prosjekt AS ønsker å utnytte eksisterende industriområder men ser til å gløkke allemannsretten, strandsone restriksjoner og at det faktisk bor og oppholder seg mange like i nærheten. En kan vende blikket i en annen retning men lyden kommer en ikke vekk fra. På beregningene for Storøy nevnes kun nivå for de nærmeste boligene. Friluftsområdene til lands og til vanns nevnes ikke. Men, disse områdene er selvsagt vel så viktige å vurdere. I følge Miljøverndepartementet (MD) sine retningslinjer er støygrensen Lden 40 dB for nærfriluftsområder. Beregningene for Storøy viser at det blir et stort område som beslaglegges og kan miste sin verdi som friluftslivsområde mye av året innenfor denne grensen. Store deler av Vibrandsøy vil være mellom 50 og 40 dB sonen. Hvorvidt programmet som er brukt også tar hensyn til at dette for det meste er over vann sies det ikke noe om i søknaden. Dette bør i det minste kvalitetssikres. For Haugalandingens del, aller helst av en nøytral instans som for eksempel SINTEF.

I veilederen til retningslinjene fra MD heter det videre at: "Kommunen bør unngå å lokalisere nye støykilder slik at verdifulle rekreasjonsområder og stille områder forsvinner eller reduseres i omfang. Fravær av støy er en forutsetning for at friluftsliv- og rekreasjonsområder og kulturmiljøer skal ha full verdi."

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. I Rogaland representerer organisasjonene ca. **50 000 medlemskap og nesten 500 årsverk i frivillig arbeid.** 19 organisasjoner er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund – Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Syklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Haugesund Kajakklubb, Stavanger Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Stavanger Rugier Ro og Råseillag, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest. FNF Rogaland arbeider på fylkesnivå og har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

I det hele tatt er fravær av støy noe av det som er viktigst ved friluftslivsutøvelse og bekreftes stadig ved undersøkelser. Synovate undersøkelsen fra 2009 viser bla. at 9 av 10 nordmenn mener at det å komme ut i frisk natur, vekk fra støy og forurensning og det å oppleve naturens stillhet og ro er viktige grunner for å gå på tur. I tillegg vet vi at den totale helsegevinsten ved aktivitet i naturen er betydelig større enn aktivitet inne (MD og Nordisk Ministerråd 2009). Dermed er det av stor samfunnsøkonomisk interesse å ha nok nærfriluftslivsområder tilgjengelig for en voksende befolkning.

Den verste støyen, lavfrekvent støy, fra vindkraftverk kreves det heller ingen vurdering av ennå i Norge og blir ikke inkludert i konsesjonssøknader. Nå som vi faktisk får erfaring fra flere kraftverk er det klart at lavfrekvent støy er den som er mest plagsom. Flere naboer og grunneiere på Høg-Jæren og på Lista er sterkt plaget *utenfor* grenseområdene (ref. flere artikler i Farsunds avis, Stavanger Aftenblad, bekymringsmeldinger og klager fra naboer og grunneiere, mv.) Dette er også tilfelle ved vindkraftverk i flere andre fylker. På Lista beskriver hytteeiere behov for øreklokker selv på stille dager når de ferdes ute. Vindforholdene ved turbinene kan være gode men i le for vinden bærer den lavfrekvente lyden langt, opp til et par km. Dette er forhold som endrer seg i løpet av dagen og året og nivå av plagen er uforutsigbar. Det sier seg selv at et område taper sin verdi for friluftslivsutøvelse og folkehelsesatsing når en må bære med seg verneutstyr.

Fugletrekk

Millioner av fugler passerer langs norskekysten på trekket vår og høst. På Kvalsvik i Haugesund, mindre enn to km fra Storøya ble det fra slutten av 1970-tallet og langt inn i 1980-årene drevet systematiske trekkfuglregisteringer hver høst, fra medio juli til ut i november. Mengder av fugler passerte området mellom Kvalsvik og Røvær på vei sørover. Som eksempler nevnes storskarv, grågås, en rekke ande- og vaderarter. Dessuten flere måkearter og terner. Resultater av disse registreringene ble presentert i to lengre artikler i "Vår Fuglefauna" i 1987 med haugesunderen Bernhard Storstein som forfatter. Som det framgår kunne det på gode dager passere flere tusen trekkfugler ved fjæresteinene ved Kvalsvik, selvfølgelig i varierende høyde etter fugleart og værforhold. Når fuglene ble fulgt i kikkerten ble mange observert over Sørhaugøy og Storøy på vei sørover. I gunstig vær med god sikt, vil nok ikke to vindturbiner på Storøy være noe stort problem. Derimot vil faren for kollisjon bli betydelig større på nedbørsdager med lavt skydekke og tåke. Natte tid vil kollisjonsfaren øke dramatisk. Da er det omtrent null sikt og det er faktisk på natte tid de fleste fuglene trekker.

I tillegg har Fylkesmannen påpekt at det er registrert forekomster av rødlistearten åkerrikse på Vibrandsøy. De bekrefter trekk av havørn, kongeørn og hubro i området. Konsekvensene for åkerrikse er ikke utredet og vi vet godt hvilken skjebne som venter rovfuglene i møte med rotorbladene.

Skal det være slik at det første møte mange fugler får med Karmøy er to vindturbiner som kanskje blir oppdaget for sent?

Visuell påvirkning i friluftsområder og kulturhistorisk viktige landskap

At Haugesund kommune er veldig skeptisk til planene, er selvfølgelig naturlig. "Hele" byen vil jo se disse to turbinene i motsetning til noen ytterst få på Karmøy. Haugesund kommune har dessuten vedtatt et prinsipielt nei til vindturbiner på sine arealer, som også er i overenstemmelse med den regionale vindkraftplanen. Begrunnelsen er at kommunen bl.a. mener at vindkraftverk vil være visuell forstyrring i de mange fine turområdene som omkranser bykjernen. I tillegg til Vibrandsøy gjelder dette i aller høyeste grad også Kyststien fra Killingøy til Kvalen fyrlykt og Kvalsvik sjøbad. Kyststien bukes av hundrevis hver dag. Denne skal nå forlenges nordover til Årabrods kilen. Utsynet fra denne er direkte til Storøy mot sør.

Karmøy kommune har også et ansvar for å sikre at nabolag er levelige og at deres innbyggere også kan bruke nærfriluftsområder enten det er på Karmøy eller i Haugesund. Kommunen har også et ansvar for å verne om kulturhistoriske landskap mot ytterligere forstyrrelser enten de er i egne områder eller i nabokommunens:

Foto: Jan Kåre Ness / <http://www.naturamedia.no>. Brennvidde 100 mm. 2 vindturbiner montert av Frank Steinkjellå

Bildet er fra fra Sjøberg og viser de opprinnelige 88 m. høye turbinene, ikke de langt høyere som nå er foreslått. Vi reagerer på den utstrakte bruken av vidvinkel i rapportene til Solvind. Disse bidrar til en forflating av landskapet og en misvisende fremstilling av hvordan det ferdige kraftverket vil fremtre. Vidvinkel får alt til å virke mindre, spesielt det som er lengst borte i bildet.

Kunnskapsmangel og samlet belastning

MD sin kommentar til innsigelse til reguleringsplan 459.1 er basert på det første prosjektet der turbinene skulle være adskillig mindre enn det som nå er omsøkt. 3MW turbiner vil ha en potensielt ødeleggende konsekvens for natur og friluftsliv både pga. fysisk størrelse, lyd- og lysforurensning. Vi mener at den nye søknaden må behandles som et helt nytt og annet prosjekt enn det som først ble fremstilt. Selv for det opprinnelige prosjektet var det stor usikkerhet knyttet til konsekvenser for naturmangfold, kulturområder og friluftsliv. MD påpeker gjentatte ganger mangelen på kunnskap og anvender selv naturmangfoldloven (NML) på en høyst merkverdig måte. Kunnskapsgrunnlaget er tydeligvis så mangelfullt at føre-var prinsippet bør gjelde i aller høyeste grad. Hvordan MD kan dra en annen konklusjon når de selv har påvist slikt sviktende grunnlag er helt uforstående for FNF.

Brevet fra MD fortjener egentlig en grundig gjennomgang med belysning av hvert enkelt punkt og hvordan NML blir brukt for naturødeleggelse og ikke slik den er ment. Åkerrikse og rovfugler kan ofres uten utredning i følge departementet. Vi nøyer oss heller med å påpeke at ved nesten alle saksfeltene uttrykker MD tvil, bekrefter manglende kunnskap og viser ellers til at prosjektet er i strid med nasjonale retningslinjer for vindkraftverk og den regionale planens oppfølging av disse retningslinjene. Allikevel settes loven, retningslinjene og regional plan til side for å gi tillatelse til bygging av vindkraftindustri i et område der Haugesund kommune går helt i mot bygging og der det er betydelige betenkeligheter fra ekspertise på Karmøy.

I utgangspunktet er det positivt at Solvind velger et område med eksisterende inngrep. Viktige naturtyper vil ikke bli ødelagt og ny infrastruktur blir minimal. Men, de negative konsekvensene er langt større selv med det opprinnelige prosjektet. De større turbinene og tilhørende rotorblader som nå er foreslått vil øke risikoen for kollisjoner med fugl, vil være svært synlige i opp til flere titalls km. omkrets, og vil avgi svært sjenerende lyd hvis effekt på mennesker og dyr er potensielt meget helsefarlig over tid.

Når så Norge henger etter med å oppfylle det nasjonale målet om 10 % støyreduksjon innen 2020 bør en være ekstra kritisk til nye støykilder. En rapport fra Folkehelseinstituttet i januar om nattstøy argumenterer for at det ut fra samfunnsøkonomisk kost/nytte vurdering er forsvarlig å benytte 1 milliard årlig til støytiltak. Nok et tegn på at samhandling må skje sentralt før en sløser milliarder på subsidiert støy. Lydforurensing i byer og i bynære områder er av stor bekymring for helsesektoren. Avbøtende tiltak mot støy og behandling av de som støygrensene ikke tar hensyn til kan være svært kostbart for kommuner. Hele 25% av befolkningen vil oppleve plage og 10% vil oppleve sterke plager, selv ved de anbefalte grensene for vindkraftverket (MD, SINTEF). Tilstrekkelige tiltak ved utbygging for å sikre Vibrandsøy og sjøområdene fra støyen vil ikke være mulig å gjennomføre i praksis.

Vi ber NVE se prosjektet på Storøy i sammenheng med andre planlagte prosjekt og aktiviteter på Haugalandet og ellers langs kysten, slik en skal i følge lovverket. Sumvirkninger bør utredes på tvers av påvirkningskilder og over tid. Den samlede belastningen på fugletrekk dersom en ser på hele trekkområdet langs kysten kan vise seg å bli katastrofal for noen av artene. Vi ber også om at det kreves en full konsekvensutredning av de større turbinene. Denne bør inkludere registrering av fugletrekk vår og høst og over minst to år.

Av hensyn til friluftslivet, naboer, kystnaturen og folkehelseutfordringer oppfordrer vi NVE til å gjøre det som er riktig og si nei til hele prosjektet. Vi har overoppfylt våre mål i Rogaland og trenger ikke dette vindkraftverket hverken mot fornybarsatsing eller for forsyningsikkerhet.

Vennlig hilsen

Emily Halvorsen (sign.)
Koordinator

Kopi:
Karmøy kommune
Haugesund kommune
Rogaland fylkeskommune
Fylkesmannen i Rogaland
Haugesund Kajakklubb
Haugesund Turistforening
Norsk Ornitologisk Forening Haugaland Lokallag
FNF-R Arbeidsutvalg